

FİZİKİ İNKİŞAF VƏ MƏNƏVİ KAMİLLİYƏ GEDƏN YOL

dos. E.A. Əliyev^{1a}, N.V. Əliyeva^{1b}, O.M. Muxtarov^{1c}

¹Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası

^aeltac.aliyev@sport.edu.az, orcid.org/0000-0003-1462-8600

^bnezrin.aliyeva@sport.edu.az, orcid.org/0000-0003-1639-3438

^corxan.muxtarov@sport.edu.az, orcid.org/0000-0001-6938-4266

Nəşr tarixi

Qəbul edilib: 09 yanvar 2023

Dərc olunub: 29 mart 2023

© 2021 ADBTİA Bütün hüquqlar qorunur

Annotasiya. ölkəmizdə gənclər və idman siyasətinin düzgün qurulduğunu həmçinin göstərilən nəticələr də bu sahədə qazanılmış uğurlu təsdiqləyir. Bir vaxtlar maddi və mənəvi çətinliklər üzündən respublikamızı tərk etmiş əksər idmançı gənc geri qayıdaraq respublikamızın idman şərəfini uca tutur, üçrəngli bayrağımızı göylərə qaldırır. Respublikada beynəlxalq səviyyəli yarışlar təşkil olunur, idmançılarımız idən ilə müxtəlif idman növləri üzrə keçirilən Avropa və dünya çempionatlarına qatılaraq uğurlu nəticələr göstərilir.

Açar sözlər: *qayğı, göstəriş, uğur, diqqət, zəhmət, sərvət, müalicə, nəticə.*

İnkışafda olan idman və bədən tərbiyəsi dünyada cəmiyyətin istənilən yaş qrupunda olan nümayəndələrinin sağlamlığı və maddi-mənəvi inkışafı ilə yanaşı, milli kimliyini maksimuma yüksəldilməsi, cəmiyyətin mənəvi saflığı, sağlamlaşması və düzgün fiziki inkışafı, genefondun qorunub saxlanması baxımından son dərəcə vacib məsələ hesab edilir.

Tarix boyu bəşəriyyətə humanist dəyərləri aşılaman, ona vətən sevgisi, sədaqətli olmaq, milli qürur hissələrini aşılaman idman güclü mənəvi-etik məzmun yükünə malik olmaqla yanaşı, dövlətlərin hərtərəfli inkışafında, habelə dünya miqyasında tanınmasında vacib rol oynayan təbliğati-siyasi o cümlədən ölkənin tanınmasına vacib məsələ hesab olunur. Hər bir dövlətdə idmanın yüksəksəlişi bu sahənin inkışafı üçün atılan davamlı, məqsədyönlü addımlar, idmanın hər sahələri üzrə maddi və texniki bazanın genişləndirilməsi, təkmilləşdi-

rilməsi, öz bacarığı ilə idmanın inkışafına tövə verə biləcək peşəkar kadrların yetişdirilməsini şərtləndirir. Bu bir reallıqdır ki, dövlət idarçılığının bütün mərhələlərində düzgün dəyərləndirən ümummillə lider Heydər Əliyev istər ötən əsrin 60-70-ci illərində, istərsə də müstəqillik dövründə Azərbaycanda idmanın davamlı inkışafı üçün mühüm tədbirlər və islahatlar həyata keçirmiş, bu sahədə əsaslı maddi-texniki bazanın formalaşmasına, respublikanın idman potensialının gücləndirilməsinə daima nail olmuşdur. Azərbaycana rəhbərliyi dövründə ulu öndər respublikanın baxımsızlıq və etinasızlıqdan dağılaraq sıradan çıxmış idman infrastrukturunun bərpasına maksimum nail olmuş, idmançılara qayğı və diqqət göstərərək onları yeni-yeni qələbələrə və əzizkarlığa ruhlandırılmışdır. Məhz bunların nəticəsidir ki, idman federasiyaları arasında mütəşəkkilliyə və faydalı əməkdaşlığa nail olunmuş, sosial problemlər üzündən xarici ölkələrə üz tutmuş əksər adlısanlı idmançılar geri dönərək Azərbaycanın idman şərəfini qorumuşlar.

Respublikada Gənclər və İdman Nazirliyinin yaradılması, yeniyetmə və gənclərin mütəşəkkilliyinə xidmət edən forumların keçirilməsi, idman sahəsində sanballı qanunverici bazanın formalaşdırılması, nəhayət, respublikamızın Atlanta və Sidney Olimpiya oyunlarında iştirakı məhz ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. O zamanlar (1997-ci ildə) Azərbaycan Dövlət Neft Sirkətinin birinci vitse-prezidenti vəzifəsində çalışan cənab İlham Əliyevin Milli Olimpiya Komitəsinin (AMOK) rəhbərliyinə gətirilməsi ilə Azərbaycanın idman tarixində yeni bir mərhələnin əsası qoyulmuş, yüksək mütəşəkkillik təmin edilmiş və eyni zamandı respublikada idman hərəkətinin genişlənməsinə xidmət edən kompleks tədbirlər planı işlənib hazırlanmışdır. Daima idman-

çıların sosial problemlərinin həlli istiqamətində ciddi addımlar atılmış, perspektivli məşqçilərə və idmançılara, həmçinin məşhur veteran idmançılara təqaüdlərin verməsinə başlanmışdır. İdmançıların yüksək şəraitdə məşq etmələri, Respublika və beynəlxalq səviyyəli yarışlara hazırlaşmaları üçün müasir maddi-texniki bazanın yaradılmasına başlanılmış, cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2000-ci ildən etibarən müasir tipli Olimpiya İdman Kompleksi tikilərək istifadəyə verilmişdir. 2003-cü ildə xalqın iradəsilə dövlət başçısı seçilən cənab İlham Əliyev Azərbaycan idmanının hərtərəfli inkişafı və ölkəmizi dünyada idman ölkəsi kimi tanınması, idmançıların sosial müdafiəsinin səmərəli təşkili istiqamətində daha geniş imkanlar əldə etmiş, Respublikada olimpiya hərəkatının geniş vüsət almasına nail olmuşdur.

AMOK-a rəhbərliyi də uğurla həyata keçirən dövlət başçısı idmançılarla görüş zamanı demişdir: Prezident seçildəndən sonra deyirəm ki, mən heç vaxt bu vəzifəmdən imtina etməyəcəyəm bu gün də imtina etmirəm [1. s.54]. Həmişə idmançılarla bir yerdə olacağam və onları dəstəkləyəcəm. Təkcə idmançılar deyil, həmçinin idman sahəsində əməyi olan mütəxəssislər və idman veteranları ilə ünsiyyətdə olmağım, deyə bilərəm ki, bu sahə çox böyük məktəbdir. İdmançılar elə bir insansanlar olurlar ki, onların mənəvi xüsusiyyətləri də çox yüksək olur. İdmançı heç vaxt zərərli işlərlə məşğul olmur, heç vaxt ona yaraşmayan o cümlədən mənasız məşğuliyyətlərə aludə olmaz. İdmançı fiziki cəhətdən, mənəvi və iradi cəhətdən sağlam insandır. Mən çox məmnunam ki, ölkəmizdə məhz belə idmançılar mövcuddur və bizi təmsil edən, beynəlxalq yarışlarda vətənimizin bayrağını yüksəklərə qaldıran yeniyetmə və gənclər həm peşəkar idmançılardır, həm də böyük mənəvi o cümlədən iradi xüsusiyyətlərə malik olan şəxslərdir.

Son dövrlər Azərbaycanda idmanın kütləviləşməsi, respublikada möhtəbər yarışların, ilk Avropa və İslam oyunlarının keçirilməsi həmçinin iri miqyaslı yarışların təşkili, gənc nəslin idmana və bədən tərbiyəsinə marağının artması ölkə başçısı, AMOK prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məqsədyönlü və ardıcıl fəaliyyət strategiyasının əsasıdır. Ötən il-

lərdə idmanda ardıcıl olaraq həyata keçirilən dövlət tədbirləri idmanın və bədən tərbiyəsinin kütləvi inkişafına, xalqımızın maddi rifahının yüksəldilməsinə, sağlam həyat tərzinin artmasına, gənc nəslin mənəvi-fiziki və iradi tərbiyəsinə, beynəlxalq arenalarda uğurla çıxış edə biləcək peşəkar səviyyəli idmançıların və milli yığma komandaların hazırlanmasına yönəldilmişdir. Vətəndaşlarımızın mənəvi - fiziki sağlamlığına həmişə çalışan ölkə başçısı, bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafı naminə ardıcıl tədbirləri həyata keçirmiş, Azərbaycanın idman imicinin yüksəlməsinə nail olmuşdur [3]. Ötən dövrlərin təhlil olunması deməyə əsas verdi ki, dövlət başçımız ölkədə olimpiya hərəkatının artması, bədən tərbiyəsi və idmanın tərəqqisi, daha geniş coğrafi məkanda təbliği, habelə, ölkəmizin dünya idmanında tanınmasında və onun üzvünə çevirməsinə şərait yaratmışdır.

İdmana qayğı ilə yanaşı, onun bazasının möhkəmləndirilməsi və artırılması, idman infrastrukturunun müasirləşdirilməsi sahəsində də ciddi tədbirlər görülmüşdür. Bu sahəyə göstərilən qayğı və diqqət xalqımızın milli genofondu qorunması, habelə yeniyetmə, gənclərin vətənpərvər və sağlam ruhda şəxslər kimi tərbiyə olunması məqsədi irəli çəkilir. Ölkə başçısı Azərbaycanın bütün rayonlarında idmanla məşğul olmaq üçün müasir tələblərə cavab verən infrastrukturun formalaşdırılmasını, həmçinin idmançıların və idman növlərinin sayının artırılmasını dövlətin idman siyasətində ən prioritet məsələlərdən biri hesab etmək olar.

Cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü əsasında 2000-ci ildən bugünədək Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində 37 olimpiya komplekslərinin tikilməsi, bununla yanaşı müxtəlif idman qurğularının, stadionların bərpası və tikintisi də bunun əyani formasıdır. Naxçıvanda, Gəncədə, Şəkidə, Bərdədə, Lənkəranda, Qubada, Zaqatalada, Masallıda, Qazaxda, Şamaxıda, Tovuzda, Salyanda, Yevlaxda, Ağdamda və həmçinin işğaldan azad olunmuş yeni yaşayış məntəqələrimizdə də dünya standartlarına uyğun olimpiya-idman kompleksləri tikilib və tikilərək idmançıların istifadəsinə verilməsi eyni zamanda regionların tarixi idman ənənələrinin bərpasına, bölgələrdə insanların sağlam həyat tərzinin təminatına, idman potensialının

möhkəmlənməsinə, bir sözlə, respublikada idmanın kütləviləşməsinə xidmət edir [2. s26].

Ölkəmizdə gənclər və idmansiyasətinin düzgün qurulduğunu həmçinin göstərilən nəticələr də bu sahədə qazanılmış uğurlu təsdiqləyir. Bir vaxtlar maddi və mənəvi çətinliklər üzündən respublikamızı tərk etmiş əksər idmançı gənc geri qayıdaraq respublikamızın idman şərəfini uca tutur, ücrəngli bayrağımızı göylərə qaldırır. Respublikada beynəlxalq səviyyəli yarışlar təşkil olunur, idmançılarımız ildən ilə müxtəlif növlərdə keçirilən Avropa və Dünya çempionatlarında davamlı və uğurlu nəticələr göstərilir. Dövlət başçısı İlham Əliyevin mütəmadi olaraq bu yarışları əyani surətdə izləməsi, idmançılarımıza mənəvi və maddi dəstək verməsi, onları ruhlandırması da vacib məqam kimi vurğulanmalıdır.

Ölkə başçısı hər zaman vurğulamışdır ki, idmana yatırılan vəsait gənclərimizin sağlamlığına yatırılan sərmayədir. 2005-ci ildən etibarən Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə 5 mart hər il Azərbaycanda rəsmi olaraq İdman və bədən tərbiyəsi günü kimi qeyd edilir. Seçilmiş idmançılarımız son 18 ildə dövlət başçısının fərmanları ilə yüksək dövlət mükafatları, fəxri adlarla təltif olunmuşlar. Bununla yanaşı cənab İlham Əliyev hər ildə də ənənəsinə sadıq qalaraq respublikanın idman həyatında seçilən bir qrup vətən idmançıların da fəxri adlara, dövlət mükafatlarına layiq görməsini təmin edir [5].

Hər ilin sonunda ciddi nailiyyət qazanmış 20-25-dən çox idmançıya mənzillər və digər mükafatlar verilir, idman mütəxəssislərinə, məşqçilərə böyük yardımlar göstərilir. Cənab Prezidentin idmana qayğısının sübutu kimi nəticə göstərənlər üçün Prezident təqaüdü təsis olunmuşdur. Həmçinin, MOK-un və Heydər Əliyev Fondunun xəttilə də bir qrup idmançıya aylıq təqaüdlər də verilir. Beləliklə ilk dəfə olaraq 2004-cü ildə Afinada keçirilmiş XXVIII Yay Olimpiya Oyunlarında 1 qızıl, 4 bürünc medal qazanaraq 202 ölkə sırasında 50-ci yeri tutan Azərbaycan ötən il Pekində keçirilmiş XXIX Yay Olimpiya Oyunlarında daha uğurlu nəticələr göstərmişdir.

2016-cı il Brazilyanın Rio de Janeyro şəhərində baş tutan XXXI keçirilən Yay Olim-

piya Oyunlarda ölkəmiz 56 idmançı ilə 17 idman növündə təmsil olundu. Oyunlarda 1 qızıl, 7 gümüş, 10 bürünc medal qazanmaqla 18 medalla ümumilikdə 39 yerdə qərarlaşmışdır.

2020-ci il Yaponiyanın Tokio Şəhərində keçirilən XXXII Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan idmançıları 3 gümüş 4 bürünc medalla qazanmaqla 7 medalla ümumilikdə 67 sırada qərarlaşmışdır. Ümumilikdə götürsək 2016-cı il bizim üçün ən uğurlu Yay Olimpiya Oyunları hesab etmək olar.

Dövlət başçısı, MOK prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı ilə ölkəmizin bütün idman resursları səfərbər edilərək Pekin olimpiya oyunlarına hazırlığın mütəşəkkil qaydada, planlı və ardıcıl şəkildə qurulmasına istiqamətləndirmişdi. Azərbaycan Prezidentinin hələ 2007-ci il iyulun 24-də imzaladığı sərəncamla Pekin olimpiya oyunlarına hazırlığın ən yüksək səviyyədə aparılması təmin edilmişdi. Nəticədə ötən ildə Çində təşkil olunmuş XXIX Yay Olimpiya Oyunları Azərbaycan idmançıları üçün də uğurlu olmuş, bu sahənin inkişafına göstərilən yüksək qayğı, tələb və diqqətin hədəf getmədiyini göstərmişdir [4].

Azərbaycan yığmasının üzvləri ildən ilə olimpiadalarda ölkəmizi layiqincə təmsil edərək yarışlarda ən yüksək kürsülərə qədər addımlayıb bayrağımızı yüksəltməyi bacarmışlar. Pekindən 7 medalla geri dönmən Azərbaycan idmançıları qazanılmış qızıl medalların sayına görə dünyada 39-cu, ümumi medalların sayına görə isə 27-ci yerdə qərarlaşmışdır. Şübhə yoxdur ki, 200 ölkə arasında belə bir nəticəyə imza atmaq müstəqillik tarixi o qədər də böyük olmayan, iqtisadi yüksəliş yoluna yeni qədəm qoyan Azərbaycan üçün olduqca mükəmməl göstərici sayıla bilər. Ən müasir tələblərə cavab verən idman infrastrukturunun və avadanlıqların formalaşdırılması Ölkəmizi beynəlxalq miqyaslı yarışların mərkəzinə çevirmək istəyindən irəli gəlir [5].

Azərbaycanın hələ 2016-cı ildə olimpiya oyunlarının ölkəmizdə keçirilməsi üçün 2 il əvvəl Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinə rəsmən müraciət etməsi də təbliğati-siyasi baxımdan mühüm addımdır. Nəticəsindən asılı olmayaraq, bu addım onu deməyə əsas verir ki, respublikamızın iqtisadi gücü, turizm imkanları,

idman potensialən yüksək səviyyədə inkişaf etdirmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev MOK-un yaradılmasının 15-ci ildönümü münasibətilə 2007-ci il iyulun 31-də keçirilmiş təntənəli mərasimdə demişdir: “Azərbaycan artıq özünüarxayın, və o qədər inamlı hiss edir ki, 2016-cı ildə Olimpiya oyunlarının ölkəmizdə təşkili və keçirilməsi barədə rəsmi müraciət də göndərmişik. Paytaxtımız yeddi ən inkişaf etmiş şəhərlərin arasında qərarlaşır, bununla-biz bir tərəfdən, onu göstəririk ki, ölkəmizdə idmana və bədən tərbiyəsinə çox böyük diqqət və qayğı göstərilir həmçinin bu sahənin inkişafına çalışacağıq. Digər tərəfdən, bu də sübutdur ki, gənc və müstəqil dövlət, cəmi 31 il müstəqil dövlət olan Azərbaycan artıq o qədər özünü güclü hesab edir ki, olimpiya oyunları qədər iri miqyaslı beynəlxalq yarışların təşkilinə keçirilməsinə də cəhd edir” Həmçinin ərazi bütövlüyünü də təmin etməyə qadir olduğunu dünyaya sübut etdi. Buna 44 günlük müharibəni və şanlı qələbəmizi misal gətirə bilərik.

Olimpiya Komitəsinin sədri Jak Roqqun 2007-ci ildə Bakıda baş tutan səfəri dünyada Azərbaycanın idman ölkəsi kimi təbliğləməsinin əsas göstəricisidir. Yada salaq ki, cənab Jak Roqq bir neçə il bundan əvvəl Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin göstərdiyi fəaliyyətini, digər ölkə olimpiya komitələri üçün ən gözəl nümunə hesab etmişdir. Cənab prezident İlham Əliyev Jak Roqqun başçılıq etdiyi nümayəndə qəbul edən zaman onlara, respublikamızın son dövrlər idmanın inkişafı üçün apardığı böyük işlər barədə haqqında geniş məlumat vermişdir. Respublikamızda bir əksər beynəlxalq idman yarışlarının, o cümlədən olimpiya oyunlarına lisenziya verən boks, voleybol güləş və taekvondo üzrə nüfuzlu idman tədbirlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunmasını deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda inkişaf etməyən idman növlərinin inkişafına da diqqətin yetirildiyini bildirmişdir. BOK prezidenti ölkəmizdə olduğu müddətdə Azərbaycanda olimpiya oyunlarının tezliklə təşkilinin mümkünlüyünü bəyan etməməsi son dərəcə mühüm əhəmiyyət daşıyır. Cənab prezident İlham Əliyev əldə olunmuş idman nailiyyətlərinin təqdim etdirilməsi ilə yanaşı, idman tarixinin

öyrənilməsi və təbliği olunması, gənclərin sağlam həyat tərzinə olan vərdişlərinin aşılınması, onlarda milli və mənəvi dəyərlər ruhunda böyüyüb inkişaf etməsi istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirir. Dövlət başçısının 22 yanvar 2008-ci il tarixli

Respublikamızda idmanın inkişafının mühüm dövlət siyasətinə çevrildiyini “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2022-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” da bir daha təsdiqləyir. Proqrama əsas məsələ, əhalinin sağlam həyat tərzinin təmini məqsədilə hər bir ölkə vətəndaşının idmanla və bədən tərbiyəsi ilə məşğul olması üçün görülən işləri bundan sonra daha geniş formada inkişaf etdiriləcək. Böyüməkdə olan gənc nəslin istər mənəvi-psixoloji, istərsədə sağlam və bilikli inkişafını təmin etmək hər bir idman mütəxəssisinin qarşısına qoyduğu ən vacib məsələ hesab olunmalıdır. Sağlam gələcək ölkəmizin dünyada tanınmasının, inkişafının və dövlətimizin dayanıqlığının maksimuma yüksəlməsinin qarantıdır.

Hüquqi qüvvəyə minmiş “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında” qanun da Azərbaycan idmanının dinamik inkişafına ciddi hüquqi əsaslar yaradır. Bədən tərbiyəsi və idman qanununda əsas prinsip dövlət siyasətini müəyyən edilir, onların icrası üçün baza və qurğular yaradır, bədən tərbiyəsi və idman sahəsindəki fəaliyyətin ümumi, hüquqi, təşkilati və sosial-iqtisadi əsaslarını qurur, bu sahədəki ictimai münasibətləri düzgün formada tənzimləyir, bədən tərbiyəsi və idmanla hər kəsin məşğul olmaq hüququna qanunla təminat verir. Qanunun əsas məqsədi insanların hərtərəfli fiziki tərbiyə və mənəvi inkişafı, sağlamlığının artırılması və xəstəliklərin aradan qaldırılması, zərərli vərdişlərin aradan qaldırılması, uzunömürlük, asudə vaxtının mənalı təşkili, müasir həyat şəraitinə uyğunlaşması, daima bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olmağı tələbatı kimi formalaşdırmaq, yeniyetmə və gənclərin fiziki tərbiyəsi və mənəvi cəhətdən VMH olmaları, bədən tərbiyəsi və idmanın imkanlarını düzgün dəyərləndirmək üçün hüquqi baza yaradılmasından ibarətdir.

Çox sevindirici haldır ki, bu gün ölkəmizdə idmanın bütün növlərinin inkişafına xü-

susi diqqət və qayğı var. Prezidentimiz idmançılarımızın təkcə ölkə üçün ənənəvi yox, həm də inkişaf etməkdə olan müxtəlif idman növləri üzrə qələbə qazanmasının vacibliyini dəfələrlə qeyd etmişdir.

Dövlətin təhlükəsizliyi, ictimai-siyasi sabitliyin, ərazi bütövlüyünün, dövlət sərhədlərinin mühafizəsi ilə məşğul olan qurumların Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin, Daxili İşlər Nazirliyinin, Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Müdafiə Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən müxtəlif idman komplekslərinin əsaslı təmiri və yenidənqurulması, habelə yenilərinin inşa edilməsi də idman siyasətində mühüm və əsaslı yer tutur. Birinci Avropa və İslam Oyunları zamanı tez bir müddət də Olimpiya stadionunun, üzgüçükü mərkəzlərinin və müxtəlif idman qurğularının təmir və tikinisinə bu inkişafa misal gətirməmək olmaz. Həmçinin idman mərkəzlərinə aparıcı yolların təmiri yenidən qurulması həmçinin yarışlara gələn qonaqların yerləşdirilməsi və sərbəst daşınmasının təşkildə yüksək səviyyədə həyata keçirilmişdir. Bu mərkəzlər respublikada son illərdə inşa olunan ən böyük və əzəmətli idman qurğularına aiddir. İdman mərkəzindən paralimpiyaçı idmançılar da yüksək səviyyədə yararlanırlar. Həmçinin idman qurğuları üçün dünyada ən müasir tələblərə cavab verən avadanlıqlar da quraşdırılmışdır. Burada əsas məqsəd isə beynəlxalq yarışların, gələcəkdə olimpiya oyunlarının təşkil olunması, qonaqların və turizmin axınının yüksəldilməsi və ən əsas yeniyetmə və gənclərimizin bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olmalarının da təşkilidir [5].

Tezliklə işğaldan azad olunmuş səfalı regionlarımızda idman və olimpiya mərkəzlərinin tikintisinin və yenidən qurulmasının şahidi olacağıq. Nəzərə alsaq ki, Kəlbəcər şəhərinin iqlimi Qış olimpiya oyunları üçün əlverişlidir, buda gələcəkdə qış idman növlərinin ölkəmizdə inkişafına böyük tövhə verəcəkdir.

ƏDƏBİYYAT

1. Əliyev A, Quliyev R., Cəlilova N. *Olimpiya oyunlarının təşəkkülü və inkişaf tarixi (1896-1936-cı illər)*. Bakı: Müəllim nəşriyyatı, 2018, 144 s.
2. Hüseynov E.A., Əbiyev C.Ş., Mərdanov N.A. *Azərbaycanda boks idman növü Milli Olimpiya hərəkətinin ayrılmaz hissəsidir*. Azərbaycan Respublikası Olimpiya komitəsinin yaradılmasının 15-ci ildönümünə həsr olunmuş ümumrespublika konfransının materialları. Bakı, 2016.
3. Hüseynov E.A., Abdullayev N.S., Mərdanov N.A. *Boks idman növündə seçimin prinsipləri*. Bədən tərbiyəsi və idman sahəsində aparılan elmi tədqiqat işlərinə həsr edilmiş elmi-praktik konfransın materialları. Bakı: 2013.
4. Курилко Н.Ф. *Особенности психологической подготовки в игровых видах спорта*. Физическое воспитание студентов, 2014, №.6, 40-43 с.
5. *Psychological skills training*. Sport Psychology. Concepts and Applications. 7th ed. NY New York: McGraw-Hill; 2015. 154 p.
6. http://www.anl.az/down/meqale/azerbaycan/azerbaycan_oktyabr2009/93292.htm

ПУТЬ К ФИЗИЧЕСКОМУ И ПРАВСТВЕННОМУ УСПЕХУ

доц. Э.А. Алиев^{1a}, Н.В. Алиева^{1b}, О.М. Мухтаров^{1c}

¹ Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта

^a eltac.aliyev@sport.edu.az, orcid.org/0000-0003-1462-8600

^b nezrin.aliyeva@sport.edu.az, orcid.org/0000-0003-1639-3438

^c orxan.muxtarov@sport.edu.az, orcid.org/0000-0001-6938-4266

Аннотация. результаты, достигнутые молодежную и спортивную политику в нашей стране. Многие спортсмены, в спорте, еще раз доказывают успешную

покинувшие страну из-за материальных трудностей вернулись и успешно принимают участие в спортивной жизни страны. В республике организуются международные спортивные соревнования высокого уровня, спортсмены по разным видам

спорта принимают участие в чемпионатах мира и Европы.

Ключевые слова: *забота, указание, успех, внимание, труд, достояние, лечение, результат.*

THE PATH TO PHYSICAL DEVELOPMENT AND SPIRITUAL PERFECTION

dos. E.A. Aliyev^{1a}, N.V. Aliyeva^{1b}, O.M. Mukhtarov^{1c}

¹Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport

^aeltac.aliyev@sport.edu.az, orcid.org/0000-0003-1462-8600

^bnezrin.aliyeva@sport.edu.az, orcid.org/0000-0003-1639-3438

^corxan.muxtarov@sport.edu.az, orcid.org/0000-0001-6938-4266

Annotation. The success achieved in this field is also confirmed by the indicated results that the youth and sports policy is properly established in our country. Most of the young athletes who once left our republic due to financial and moral difficulties return and hold the sports honor of our republic high and

raise our tricolor flag to the sky. International level competitions are organized in the republic, our athletes show successful results by participating in European and world championships in various sports.

Keywords: *care, instruction, success, attention, hard work, wealth, treatment, result.*